

3. Zaliczenie: na podstawie a) opracowanego kwestionariusza oraz b) inwentaryzacji oryginalnych formy infrastruktury działkowej – prace grupowe

a) Kwestionariusz RAPORTU Z WIZYTY STUDYJNEJ w ROD (x3)

Imię i nazwisko studentki/studenta/ studentów Kierunek/specjalność/ nr grupy Gospodarka przestrzenna / gr.1	Data 14.06.2025
1. Lokalizacja ROD (1,2,3) w przestrzeni miasta i sąsiedztwo. Od kiedy funkcjonuje. Liczba działek w użytkowaniu. ROD „Kolejarz – Edwardowo” znajduje się przy ul. Brzechwy w sąsiedztwie Lasku Marcelińskiego, w zachodniej części Poznania. Ogród powstał w 1953 roku jako ogród pracowniczy dla kolejarzy. Obecnie znajduje się tam około 250 działek, a w przeszłości ich liczba była większa – część została przekształcona na parking. Działki mają powierzchnię 300 m² każda i są stosunkowo równo podzielone. ROD “1000-lecia Państwa Polskiego” znajduje się przy ul. Leśnych Skrzatów w zachodniej części Poznania. Ogród powstał w 1966 roku na cześć 1000-lecia chrztu i państwowości polskiej. Obecnie znajdują się tam 374 działki. ROD “Mazurek” znajduje się przy ul. Droga Dębińska w południowej części Poznania. W bliskiej okolicy ogrodu znajduje się obszar Natura 2000. ROD powstał w 1952 roku. Na terenie ROD znajduje się 398 działek.	
2. Infrastruktura w ROD (1,2,3) <i>Np. budynki i budowle, ogrodzenia, aleje i drogi ogrodowe, place zabaw, świetlice, hydrofornie, sieci wodociągowe i energetyczne oraz inne urządzenia służące do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania ogrodu działkowego</i> (ROD „Kolejarz – Edwardowo”) Na terenie ogrodu znajduje się świetlica pełniąca funkcję centralnego punktu – obok niej znajduje się boisko oraz biuro zarządu. Infrastruktura obejmuje również: drogi wewnętrzne (częściowo utwardzone), monitoring i WiFi, sieć energetyczna i wodociągowa – 90% działek ma dostęp do prądu i wody, studnie (indywidualne), plac zabaw (zbudowany z dotacji), oświetlenie (części furtek oświetlone panelami fotowoltaicznymi, podobnie jak główne ścieżki), altany (do 35 m²), kurniki i pasieki, domki dla owadów oraz ptaków. ROD “1000-lecia Państwa Polskiego” Przy wejściu nr. 9 znajduje się Dom Działkowca, w którym znajdują się 2 sale. Niedawno został on docieplony przy pomocy z funduszu miasta oraz wybudowano plac zabaw. Główna aleja jak i boczne nie są utwardzone. Wszystkie działki mają dostęp do wody, jednak 5 działek nie posiada dostępu do prądu jednak jest to spowodowane niechęcią tych działkowców do prądu. ROD “Mazurek” Świetlica znajdująca się na terenie tego Rodzinnego Ogrodu Działkowego jest ważnym punktem integracyjnym i organizacyjnym dla lokalnej społeczności działkowców. Jej największym atutem jest bardzo dobra dostępność samochodowa znajduje się przy szerokiej Alei, co znacznie ułatwia dojazd, zwłaszcza przy organizacji wydarzeń czy dostawie materiałów. Świetlica jest wykorzystywana zarówno do celów codziennych, jak i okazjonalnych. Można ją wynająć na wydarzenia za opłatą 800 zł, co czyni ją również miejscem aktywności społecznych i kulturalnych. Odbývają się tam m.in. Dzień Dziecka (podczas którego zorganizowano m.in. byka rodeo) oraz Dzień Działkowca wydarzenia	

integrujące mieszkańców o różnorodnym pochodzeniu kulturowym, ponieważ ogród ma charakter międzykulturowy. Obiekt jest częściowo dofinansowany z budżetu miasta przeznaczono 200 tys. zł na remont dachu świetlicy, co świadczy o jej znaczeniu dla lokalnej społeczności. Mimo tego brakuje odpowiedniej liczby miejsc parkingowych, co stanowi pewną niedogodność przy większych wydarzeniach.

3. Zidentyfikowane korzyści ekologiczne (1,2,3)

Np. banki genów dawnych odmian roślin sadowniczych i uprawnych, siedlisko życia – baza pokarmowa wielu gatunków ptaków i małych ssaków, ponowne wykorzystanie materiałów pochodzących z odzysku, produkcja kompostu z odpadów, eko-gospodarka działkowców (wodooszczędna, zasobooszczędna, energooszczędna); wspieranie bioróżnorodności (instalacja karmników, domków dla owadów lub jeży)

(ROD „Kolejarz – Edwardowo”)

- wspieranie bioróżnorodności poprzez domki dla owadów, karmniki i zadrzewienie
- fotowoltaika oraz energooszczędne rozwiązania (np. lampy zasilane energią solarną)
- działkowcy często odzyskują wodę, korzystają ze studni i oszczędzają zasoby
- ROD pełni funkcję siedliska dla ptaków i drobnych ssaków

ROD 1000-lecia Państwa Polskiego

- wspieranie bioróżnorodności poprzez domki dla owadów, karmniki i zadrzewienie
- działkowcy często odzyskują wodę, korzystają ze studni i oszczędzają zasoby
- ROD pełni funkcję siedliska dla ptaków i drobnych ssaków

ROD „Mazurek”

- zwiększanie różnorodności biologicznej, poprzez brak zakazów co zasadzanych roślin
- na terenie ROD znajduje się rów melioracyjny, który w razie bardziej obfitych opadów jest w stanie przejąć wodę i odprowadzić ją
- na wielu działkach znajduje się kompostownik, który pozwala nawozić rośliny nawozem naturalnym, obniżając chemizację upraw na tym terenie
-

4. Zidentyfikowane korzyści społeczne

Np. integracja rodzin, grup sąsiedzkich, aktywizacja osób w wieku emerytalnym oraz osób z niepełnosprawnościami, tworzenie warunków do udostępniania zieleni działkowej dla społeczności lokalnych, poprawa jakości życia mieszkańców miast poprzez zwiększony dostęp do zieleni oraz możliwość wypoczynku i rekreacji w pobliżu miejsca zamieszkania, uprawa warzyw i owoców na własny użytek.

(ROD „Kolejarz – Edwardowo”)

- silna integracja społeczna: wspólne imprezy (np. Dzień Działkowca), wspólne działania zarządu i działkowców
- wymiana pokoleniowa – napływ młodych rodzin z dziećmi
- aktywność osób starszych
- wspieranie osób z niepełnosprawnościami – mogą wjeżdżać poza regulaminowymi godzinami

- dzieci korzystają z placu zabaw i boiska, bawią się wspólnie
- niektórzy użytkownicy czują się bezpieczniej wiedząc, że są osoby pomieszkujące zimą (składają oświadczenia, że nie są zameldowani)

ROD „1000-lecia Państwa Polskiego”

silna integracja społeczna: wspólne imprezy (np. Dzień Działkowca), wspólne działania zarządu i działkowców

wymiana pokoleniowa: napływ młodych rodzin z dziećmi

aktywność osób starszych

dzieci korzystają z placu zabaw i boiska, bawią się wspólnie

ROD „Mazurek”

- na terenie ogrodu znajduje się działka wielokulturowa, która zajmuje się wiele osób z różnych kultur, dzięki czemu mogą się integrować i wspólnie spędzać czas
- ROD ma otwarte furtki, co pozwala na dostęp do zieleni osobom z pobliskich bloków mieszkalnych

5. Sprawy dyskusyjne

Np. Altany i zamieszkiwanie w ROD; Problem dostępności do terenów ROD jak do przestrzeni publicznej; Finansowanie – dotacje samorządowe/ inne publiczne środki, własność gruntów, własność działek; Konflikty społeczne.

(ROD „Kolejarz – Edwardowo”)

- zamieszkiwanie: część osób mieszka na działkach (co jest niezgodne z przepisami, ale tolerowane z zachowaniem zasad)
- woda dostępna sezonowo – zimą jest zakręcana
- dostępność publiczna: teren jest zamknięty, godziny wjazdu są regulowane (od 18:00 do 10:00 dnia następnego), ale osoby z niepełnosprawnością mają wyjątki
- konflikty sąsiedzkie – np. zbyt wysoka roślinność, samowolne nasadzenia
- kwestie własności: grunt należy do miasta, a użytkownicy są wieczystymi uczestnikami; działkowcy są najemcami
- sprzedaż: możliwa jest sprzedaż prawa do najmu u notariusza; jeśli nikt nie przejmie działki w ciągu 6 miesięcy, przejmuje ją zarząd
- brak meldunku – zarząd pilnuje, aby nikt się nie zameldował

ROD “1000-lecia Państwa Polskiego”

Brak parkingów

Około 25 działkowców mieszka na działce

Wyrzucano śmieci (gabaryty)

Problem z parkowaniem w głównej alei

ROD „Mazurek”

Zbyt mała liczba miejsc parkingowych ale najlepszy dojazd samochodem do działki spośród odwiedzonych ROD

Około 50 działkowców mieszka na działce

ROD otrzymał dofinansowanie 200 tysięcy złotych z Urzędu Miasta na dach świetlicy

6. Ocena ogólna funkcjonowania ROD w regionie miejskim w kontekście korzyści – niekorzyści i/lub szanse - zagrożenia

(ROD „Kolejarz – Edwardowo”)

Pełni istotną funkcję społeczną i ekologiczną w strukturze miejskiej Poznania. Pomimo pewnych wyzwań (np. nielegalne zamieszkiwanie, konflikty sąsiedzkie), ogród ten dobrze integruje społeczność, umożliwia rekreację oraz aktywny wypoczynek blisko miejsca zamieszkania. Dzięki dofinansowaniom samorządowym rozwija się infrastruktura – budowa drogi, placu zabaw. ROD stanowi przeciwwagę dla ekspansji deweloperskiej – znajduje się w planie zagospodarowania jako teren zielony. Duża liczba młodych użytkowników oraz dbałość o estetykę (murale, nowe ogrodzenia) pokazują jego potencjał na przyszłość.

ROD 1000-lecia Państwa Polskiego

Rodzinny Ogród Działkowy 1000-lecia Państwa Polskiego w Poznaniu stanowi istotny element zielonej infrastruktury miasta. Położony w obrębie zurbanizowanego obszaru, pełni wiele ważnych funkcji społecznych, ekologicznych i przestrzennych. Jest nie tylko miejscem rekreacji, ale również przestrzenią integrującą mieszkańców i wspierającą lokalną bioróżnorodność. Do głównych korzyści wynikających z funkcjonowania ogrodu należy jego rola jako miejsca wypoczynku i aktywności dla mieszkańców, w szczególności seniorów oraz rodzin z dziećmi. Ogród wspiera integrację społeczną, sprzyja tworzeniu więzi sąsiedzkich i pełni funkcję edukacyjną – zwłaszcza w zakresie ekologii, uprawy roślin i zrównoważonego stylu życia. Jest także źródłem lokalnej, zdrowej żywności, co ma znaczenie w kontekście rosnącej świadomości konsumenckiej. Z perspektywy ekologicznej, ROD przyczynia się do poprawy jakości powietrza, retencji wody opadowej i

ograniczania zjawiska miejskiej wyspy ciepła. Obecność dużych połąci zieleni pozytywnie wpływa na mikroklimat dzielnicy oraz wspiera rozwój fauny i flory, w tym owadów zapylających i ptaków. Jednocześnie, funkcjonowanie ogrodu wiąże się również z pewnymi wyzwaniami. Należą do nich m.in. niejednorodny stan infrastruktury ogrodowej, potrzeba dostosowania do współczesnych standardów dostępności, a także ograniczona otwartość ogrodów na społeczność zewnętrzną. Ponadto, ROD 1000-lecia Państwa Polskiego – jak wiele innych ogrodów w dużych miastach – znajduje się pod rosnącą presją urbanizacyjną, związaną z deficytem terenów inwestycyjnych w Poznaniu. Z perspektywy rozwoju miasta, pojawia się pytanie o przyszłość takich ogrodów: czy mają pozostać w obecnej formie, czy też należy je częściowo przekształcać, np. w otwarte parki ogrodowe dostępne dla wszystkich mieszkańców. Istnieje tu szansa na rozwój modelu „ROD otwartego”, który łączyłby funkcję działkową z ogólnodostępną przestrzenią publiczną, przy jednoczesnym zachowaniu funkcji społecznych i przyrodniczych.

ROD „Mazurek”

Rodzinny Ogród Działkowy Mazurek prezentuje się jako miejsce z dużym potencjałem społecznym i rekreacyjnym, choć niepozbawione wyzwań. Jego mocną stroną jest różnorodność, to ogród międzykulturowy, który przyciąga ludzi z różnych środowisk, tworząc barwną, otwartą społeczność. Działa tu świetlica, która pełni funkcję centrum życia wspólnotowego, organizowane są wydarzenia takie jak Dzień Dziecka czy Dzień Działkowca, a dzięki wsparciu miasta zmodernizowano jej dach. Dojazd do ogrodu jest bardzo dogodny dzięki szerokiej Alei, jednak problemem pozostaje niewystarczająca liczba miejsc parkingowych. Infrastruktura ogrodu jest przeciętna, niektóre alejki wymagają regularnego przycinania drzew, a rowy melioracyjne pełnią funkcje odwodnienia, choć nie zawsze są odpowiednio zagospodarowane. Ogród ma naturalny urok, położenie blisko pasa zieleni Natura 2000 i obecność zwierząt (np. kur) nadają mu wiejski charakter, choć pojawiające się dziki mogą być uciążliwe. Nie ma tu większych problemów z gryzoniami, a działki są zazwyczaj zadbane, choć nie obowiązują ścisłe zasady dotyczące sadzenia czy koszenia. Wśród największych bolączek ogrodu użytkownicy wskazują na śmieci i zbyt szybką jazdę po alejkach. System kontroli i egzekwowania zasad jest raczej łagodny, działki odbierane są jedynie za brak opłat.

b) Unikatowa architektura działkowa - ikonosfera działkowa w duchu „zrób to sam”

Rozpoznanie podczas spaceru badawczego oryginalnych formy altan, ogrodzeń czy furtek - na planie ogrodu działkowego ROD 1000-lecia zaznaczenie działek wyróżniających się oryginalną formą altan, furtek, ogrodzeń. Dokumentacja fotograficzna.